

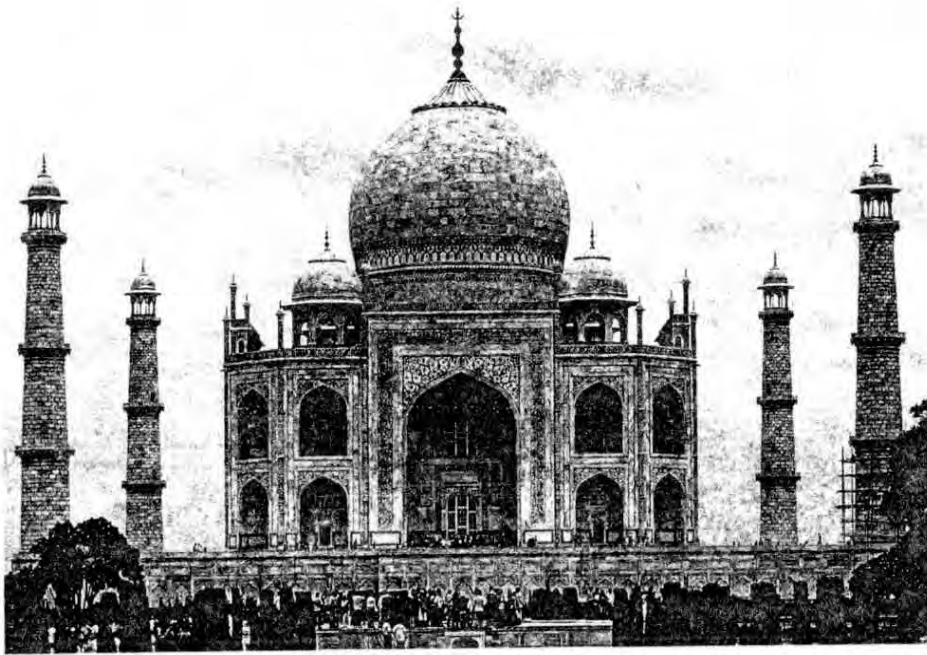

یادداشت

19

درس نوزدہم

تاج محل

سبق کا تعارف

اس سبق میں آپ کو تاج محل سے متعلق اطلاعات دی گئی ہیں۔ اس سبق سے طلباء کو معلوم ہوگا کہ اسے کس بادشاہ نے اور کب بنوایا تھا، یہ کتنی مدت میں تیار ہوا تھا اور اس کی خصوصیات کیا ہیں نیز تاریخی عمارتوں کی حفاظت ہر ہندوستانی کے لیے کیوں ضروری ہے؟

یادداشت

اس سبق سے آپ سیکھیں گے

- ◆ اس سبق سے آپ فن معماری سے متعلق نئے الفاظ سے آشنا ہوں گے۔
- ◆ تاج محل کے بارے میں معلومات حاصل کریں گے۔
- ◆ اس کی مقبولیت کی وجہ جانیں گے۔
- ◆ تاج محل کی تاریخی اہمیت سے بھی واقفیت حاصل ہوگی۔

19.1 اصل متن

تاج محل یکی از زیباترین ساختمانهای جهان است. این ساختمان مقبره ای است که در شهر آگره واقع است. شاهجهان این مقبره را برای ملکه خود ممتاز محل در سال 1653 میلادی بنا کرده بود.

تاج محل که در مدت بیست سال به تکمیل رسید، با مرمر سفید ساخته شده است. این ساختمان گنبد بزرگ پیازی شکل دارد و در چهار گوشه آن چهار مناره سر به آسمان کشیده اند. در یک طرف این بنای تاریخی باغی قرار دارد. در این باغ جوهای قشنگ جریان دارند و درختهای سرو کاشته شده است. از پشت تاج محل رودخانه جمنا می گذرد. در دو طرف دیگر تاج محل دو بنای دیدنی هم قرار دارند که یکی از آنها مسجدی است.

تاج محل زیارتگاه جهانگردان است. این بنای مرمر سفید امروز هم در شب ماه تمام می درخشد. جهانگردان بی شمار در این شب از تاج محل دیدن می کنند.

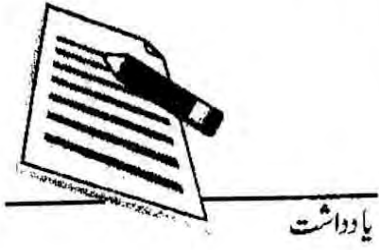
معمار تاج شاهجهان و همسرش ممتاز محل در این بنا دفن اند. زیبایی این بنای سفید رنگ بنابر آلودگی هوا در خطر است. ما هندیان باید ارث فرهنگی خود را حفظ نماییم و تاج محل را از این خطر نجات دهیم.

19.2 الفاظ کے معانی

یادداشت

معانی	الفاظ	معانی	الفاظ
دریا	رودخانہ	خوبصورت ترین	زیباترین
گزرتا ہے	می گذرد	عمارت	ساختمان
دیکھنے لائق	دیدنی	مقبرہ/آرامگاہ	مقبرہ
ان میں سے ایک	یکی از آنها	رانی	ملکہ
ایک مسجد	مسجدی	عیسوی	میلادی
سیاح	جہانگردان	بنانا	بنا کردن
رہی ہے	می بودہ است	مکمل ہوئی	بہ تکمیل رسید
چمکتی ہے	می درخشد	سفید سنگ مرمر	مرمر سفید
ان گنت/بہت زیادہ	بی شمار	بنا ہے	ساختہ شدہ
دیکھتے ہیں	دیدن می کنند	گنبد	گنبد
(عمارت) بنانے والا	معمار	بڑا	بزرگ
بیوی/بیگم	ہمسر	پیاز کی شکل کا	پیازی شکل
دفن ہیں	دفن اند	چار کونے	چهار گوشہ
خوبصورتی	زیبایی	مینار	منارہ
چودھویں رات/ پورے چاند کی رات	شب ماہ تمام	بہت اونچا/بلند	سر بہ آسمان کشیدہ
بنیاد پر/سبب سے	بنابر	عمارت/بلڈنگ	بنا
کشافت/گندگی	آلودگی	ایک باغ	باغی
فضا	ہوا	واقع ہے	قرار دارد

یادداشت

جو	نہر	خطر	خطرہ
قشنگ	خوبصورت	ہندی	ہندوستانی
جریان دارد	رواں ہے/ جاری ہے	باید	چاہیے
سرو	سرو کا درخت	ارٹ	ترک، میراث
حفظ نمایم	ہم حفاظت کریں	فرہنگی	ثقافتی
نجات	چھٹکارا		

19.3 ترجمہ

تاج محل دنیا کی ایک خوبصورت ترین عمارت ہے۔ یہ عمارت ایک مقبرہ ہے جو آگرہ شہر میں واقع ہے۔ شاہجہان نے اس مقبرے کو اپنی رانی (ملکہ) ممتاز محل کے لیے 1653 عیسوی میں بنوایا تھا۔

تاج محل جو بیس سال کی مدت میں مکمل ہوا، سفید سنگ مرمر سے بنایا گیا ہے۔ اس عمارت کا پیازی شکل کا گنبد ہے اور اس کے چاروں کونوں پر چار مینار آسمان کو چھوتے ہیں۔ اس تاریخی عمارت کے ایک طرف ایک باغ ہے۔ اس باغ میں خوبصورت نہریں جاری ہیں اور سرو کے پیڑ لگائے گئے ہیں۔ اس کے عقب سے دریاے جمنا گزرتا ہے۔ تاج محل کے دونوں جانب دو عمارتیں دیکھنے لائق ہیں۔ ان میں سے ایک عمارت ایک مسجد ہے۔

تاج محل سیاحوں کے لیے دیکھنے کی جگہ ہے۔ یہ سفید سنگ مرمر کی عمارت، چودھویں رات کے چاند میں آج بھی چمکتی ہے۔ اس رات کو ان گنت سیاح تاج محل کو دیکھتے ہیں۔

تاج محل کے معمار (بنانے والے) شاہجہان اور ان کی بیگم ممتاز محل دونوں اس عمارت میں دفن ہیں۔ سفید سنگ مرمر کی یہ خوبصورت عمارت ماحول کی آلودگی کے باعث خطرے میں ہے۔ ہم ہندوستانیوں کو چاہیے کہ اپنے ثقافتی سرمایے کی حفاظت کریں اور تاج محل کو اس خطرے سے نجات دیں۔

19.4 متن پر مبنی سوالات

یادداشت

الف: درج ذیل سوالوں کے جوابات تحریر کیجیے:

- 1- تاج محل در کدماں شہر ہند واقع است؟
- 2- تاج محل را چه کسی بنا کرده بود؟
- 3- ممتاز محل چه کسی بود؟
- 4- تاج محل از کدماں سنگ درست شده است؟
- 5- جهانگردان در کدماں شب از تاج محل بیشتر دیدن می کنند؟

ب: درج ذیل الفاظ کے فارسی متبادل لکھیے:

1- عمارت	2- سیاح
3- چاندنی رات	4- ثقافتی میراث
5- ہندوستانی	

ج: درج ذیل جملوں کو سبق میں دیے گئے مناسب الفاظ سے پُر کیجیے:

- 1- تاج محل یکی از زیباترین ساختمانهای است.
- 2- شاهجهان این مقبره را برای ملکه خود بنا کرده بود.
- 3- تاج محل در مُدّت سال به تکمیل رسید.
- 4- در باغ تاج محل درختهای کاشته شده است.
- 5- زیبایی این بنای سفید رنگ بنا بر در خطر است.

د: نیچے دیے گئے نامکمل جملوں کو ان کے سامنے دیے گئے فقروں سے مکمل کیجیے:

- 1- تاج محل در زیارتگاہ جهانگردان است.
- 2- در یک طرف این ممتاز محل در این بنا دفن اند.

یاداشت

- 3- تاج محل
4- معمار تاج و همسرش
5- ماہندیان باید اِراثِ فرهنگی
3- تاج محل را از این خطر نجات دہیم.
4- بنای تاریخی باغی قرار دارد.
5- شہر آگرہ واقع است.
خود را حفظ نماییم و

۵: درج ذیل سے فارسی جملے بنائیے:

1- گنبد پیازی شکل	2- مقبرہ
3- منار	4- جو
5- مسجد	

19.5 اس سبق سے آپ نے سیکھا

- اس سبق سے آپ کو تاج محل کے بارے میں معلومات حاصل ہوئیں۔
- تاج محل کس نے اور کب بنوایا، یہ بھی آپ کو معلوم ہوا۔
- تاج محل کی تاریخی اہمیت اور اس کی مقبولیت کی وجہ بھی آپ کو معلوم ہوئی۔

19.6 متن پر مبنی سوالات کے جوابات

الف: سوالات کے جوابات:

- 1- تاج محل در شہر آگرہ واقع است.
- 2- تاج محل را شاہجہان بنا کردہ بود.
- 3- ممتاز محل ملکہ پادشاہ شاہجہان بود.
- 4- تاج محل از مرمر سفید درست شدہ است.
- 5- جہانگردان بیشتر در شبِ ماہ تمام از این ساختمان دیدن می کنند.

ب: فارسی متبادل:

1- ساختمان	2- جهانگرد
3- شبِ ماہ تمام	4- ارثِ فرهنگی
5- ہندی	

یادداشت

ج: خالی جگہوں کے لیے مناسب الفاظ:

1- جہان	2- ممتاز محل	3- بیست
4- سرو	5- آلودگی ہوا	

د: مکمل جملے:

- 1- تاج محل در شہر آگرہ واقع است.
- 2- در یک طرف این بنای تاریخی باغی قرار دارد.
- 3- تاج محل زیارتگاہ جهانگردان است.
- 4- معمار تاج و همسرش ممتاز محل در این بنا دفن اند.
- 5- ما ہندیان باید ارثِ فرهنگی خود را حفظ نماییم و تاج محل را از این خطر نجات دہیم.

ه: فارسی جملے:

- 1- تاج محل گنبد پیازی شکل دارد.
- 2- این مقبرہ شاہجہان و ممتاز محل است.
- 3- تاج محل چہار منار دارد.
- 4- در باغ تاج محل جوہای آب وجود دارد.
- 5- در یک طرف تاج محل، مسجدی است.